

LIETUVOS TARYBŲ SOCIALISTINIS RESPUBLIKOS VARDU

1966 m. rugpjūčio mėn. 26 d.

Vilniaus mieste.

Lietuvos TSR Aukščiausiojo Teismo

Baudžiamųjų bylų teisminė kolegija, susidedanti iš

Pirmininkaujančio: Retaišio,

Naudies barėjų: Griškevičiaus ir Šliako,

Sekretoriaujant: Gonestaitiui,

Dalyvaujant prokurorui: Bakušioniui,

Gynybai-advokatams: Valckeauskui ir Villaud.

uždarymo teismo posėdyje išnagrinėjo baudžiamąją bylą, kurioje kaltinamai pagal Lietuvos TSR BK 68 str. 1 d.:

Alvydas Petras ŠEDUKIS s. Antano, gim. 1941 m. balandžio 15 d. Lietuvos TSR, Zarasų rajone, Mikeliškių ka., valstiečio šeimoje, tėvas t.p. dirbo bažnyčioje vargoninku, lietuvis, TSRS pilietis, iš VPKJS narių ryšium su šia byla pašalintas, specialaus vidurinio išsilavinimo, vedęs, turintis 3-jų mėnesių vaiką, neteistas, Lietuvos TSR Valstybinės konservatorijos Vilniuje I-jo kurso studentas, gyv. Lietuvos TSR, Vilniaus m.

Jonas Volungevičius s. Jokūbo, gim. 1940 m. lapkričio 25 d. Lietuvos TSR, Varėnos rajone, Kabelių ka., valstiečio šeimoje (tėvai turėjo 20 ha žemės), lietuvis, TSRS pilietis, ryšium su nario mokėdžio nemokėjimu iš VPKJS narių mechanškai išbuvęs, specialaus vidurinio išsilavinimo, nevedęs, neteistas, dirbęs choro artistu Lietuvos TSR Valstybiniam operos ir baleto teatre, neaktyviai dalyvavęs Lietuvos TSR Valstybinės konservatorijos I-jo kurso, gyv. Lietuvos TSR, Vilniaus m.

Teisminė kolegija, išnagrinėjusi baudžiamąją bylą,

n u s t a t ė:

Teisminiai A. P. Šedukis ir J. Volungevičius, labai priešiški bei pažliurę tarybinės santvarkos atžvilgiu, nuo 1965 m. vasario mėn. iki 1966 m. kovo mėn. periodiškai užsilavinę antitarybine agitacija gaminę bei platinę antitarybinio turinio lapelius ir plėšinius, kuriuos, siekiant susilpninti Tarybų valdžią, skleidė tarybinę visuomeninę ir valstybinę santvarką žeminančius šmeižikiškus prasimanytus ir kvietė į kovą prieš Tarybų valdžią.

1965 m. vasario mėn. apie 12 d. parošė ir išsiuntė antitarybinio turinio laišką Latvijos TSR Konservatorijos studentams.

Tą pačią dieną A.-P. Sedukis o pprašymas A. Kalianos, o J. Volungevičius A. Gudelytė nupiešė tris antitarybinio nacionalistinio turinio piešinius. Juos abu teisiamieji su A. Kalianu tą pačią naktį išplatino Vilniaus mieste.

1966 m. kovo mėn. pradžioje abu teisiamieji susitarė paruošti ir Vilniaus mieste išplatinti antitarybinio turinio lapelius. A.-P. Sedukis paruošė lapelio tekstą, kuriam pritarė ir J. Volungevičius. Jį atspausdino rašomąja mašinėle pastarojo darbovietoje ir fotografavimo būdu pagamino apie 150 antitarybinio turinio lapelių. A.-P. Sedukis lapelius platinti pasikvietė savo žmoną A. Sedukienę, o J. Volungevičius - pusbrolį J. Šestavicką. Lapelius masiškai išplatino Vilniaus suktųjų mokyklų bendrabučiuose, t. p. kitose Vilniaus miesto vietose.

Teisiamasis A.-P. Sedukis kaltu prisipažino iš dalies ir teismui pasiskino, jog 1965 m. vasario mėn. 12 ar 13 dienomis, artėjant buržuazinės Lietuvos "nepriklausomybės" paskelbimo sukakčiai, jis su J. Volungevičium Vilniaus J. Tallat-Kelpšos v. muzikos technikum rašomąja mašinėle parašė lygos konservatorijos 7-to kurso studentams - dirigentams laišką. Adresą ant voko užrašė ir laišką išsiuntė J. Volungevičius.

Tuo pačiu laiku su J. Volungevičium sumanę Vilniaus mieste paskleisti antitarybinio turinio piešinius. Teisiamasis paprašė A. Kaliano, o J. Volungevičius A. Gudelytės tokius piešinius nupiešti. Užrašus ant piešinių supilvojo pats. Tą pačios dienos naktį, jis, A. Kalianas ir J. Volungevičius tris piešinius išlipino Vilniaus mieste: prie Valstybinės Konservatorijos, Centrinio gastronomo ir Valstybinio Universiteto centrinių rūmų.

1966 m. kovo mėn. pradžioje su J. Volungevičium susitarė pagaminti lapelių ir juos paskleisti Vilniaus mieste. Tokią mintį pasiūlė J. Volungevičius. Teisiamasis paruošė kelėtą lapelio turinio variantų, tačiau galutiną lapelio turinį aptarė abu su J. Volungevičium jo darbovietoje - Vilniaus Centrinio Kultūros ir Poilsio parko administracijos rėstinėje, kur lapelį atspausdino rašomąja mašinėle. Atspausdintą tekstą tipografijos būdu, naudodamasis savo foto aparatu "Zenit-III", padauginė, paaukštinė apie 150 lapelių. J. Volungevičius nupirko vokus, išleistas Kovo 8-ios progą, į kuriuos abu ir sudėjo lapelius, užrašė bendrabučio kambarių numerius. J. Volungevičius apsiėmė juos išplatinti Vilniaus Valstybinio Universiteto ir Lietuvos TSR Valstybinės Konservatorijos studentų bendrabučiuose, o teisiamasis - Vilniaus Pedagoginio Instituto bendrabutyje. Žmonės paprašė

dalį lapelių vokuose nusiųsti į studentų bendrabutį "Taurą", esantį Liepos 21-ios gatvėje.

Teisiamasis asmeniškai išplatino lapelius Vilniaus Pedagoginio instituto ir Kauno Politechnikos instituto Vilniaus filialo studentų bendrabučiuose. Dalį lapelių paskleidė prie Respublikinės centrinės bibliotekos paradinio įėjimo, prie Lietuvos Tarybų Viesosios tvarkos Apsaugos ministerijos, kelėta palei o telefono -automato būdelėje Lveryne, t.p. įmetė į 3-4 pašto dėžutes.

Teisiamasis A.-P. Šeduikis pripažino, jo laiškas Rygos studentams, piešiniai ir lapeliai yra antitarybinio turinio, tačiau neigė, jog, gamindamas ir platindamas juos, turėjo tikslą vesti agitaciją ir tuo siekė susilpninti Tarybų valdžią bei ją šmeižti. Kokiu konkrečiai tikslu tai darė, teismui nepaaiškino, ir kiekvieną kartą tvirtino, jog tuo Tarybų valdžiai pakenkti nenorėjo.

Teisiamasis J. Volungevičius kaltą pripažino iš dalies ir pilnai pavirtino A.-P. Šeduikio parodymus. Teismui paaiškino, jog turiniui laiško, rašyto Rygos studentams, kurį parašė A.-P. Šeduikis, jis pritarė ir jį, užrašęs ant voko adresą, išsiuntė. Laiskas buvo parašytas Vilniaus muzikos technikumui rašomąja mašinėle.

Tuo jo laiško išsiuntimo abu nutarė išplatinti Vilniaus mieste antitarybinio turinio piešinius. Jie nusipiešė A.-P. Šeduikis paprašė A. Kalianą, o teisiamasis - A. Gudelytę. Ties nusipieštus piešinius jie, A.-P. Šeduikis ir A. Kalianas išlipino Vilniaus mieste prie Valstybinio Universiteto centrinių rūmų, Valstybinės Konservatorijos ir Centrinio gastrono.

1966 m. kovo mėn. pradžioje, su A.-P. Šeduikiu besikalbant, abu prisiminė laiško pasiuntimą į Rygą bei antitarybinių piešinių platinimą 1965 metais. Susitarė išplatinti antitarybinius lapelius ir šiais metais. Nutarė lapelio tekstą atspausdinti rašomąja mašinėle ir jį padauginti fotografijos būdu. J. Volungevičius vakare atsivedė A.-P. Šeduikį į Centrinio Kultūros ir Poilsio parko administracijos pastatą, kur jis dirbo, ir davė jam rašomąją mašinėlę "Mercedes" markės lapeliui atspausdinti. Atspausdintą lapelio tekstą skaitydamas ir jam pritarė. Tekstą su aviaiparėnė A.-P. Šeduikis, kuris jį fotografavimu būdu padauginė. Teisiamasis nupirko vokus, išleistus kovo 8-ajos proga, lapeliams sušėti. Abu susitarė, jog teisiamasis lapelius išplatins Universiteto ir Konservatorijos studentų bendrabučiuose, o A.-P. Šeduikis - Pedagoginio instituto studentų bendrabutyje.

J. Volungevičius paprašė savo pusbrolių J. Šestavicką nunešti dalį lapelių į Konservatorijos studentų bendrabutį ir davė jam juos. Pats lapelius išplatino Vilniaus atvėje esančiame Univ. raiteto studentų bendrabučiuose. Iš A.-P. Šedukio pasakojimų žino, jog šis lapelius išplatino ne tik studentų bendrabučiuose, bet ir kitose Vilniaus miesto vietose.

Teisiamasis J. Volungevičius pripažino, jog laiškas Rygos studentams, piešiniai ir lapeliai yra antitarybinio turinio, apeliuojantys Tarybų valdžią, tarybinę visuomeninę ir valstybinę santvarką, tačiau neigė, jog, dalyvaudamas jų pagaminime ir platinime, turėjo tikslą susilpninti Tarybų valdžią.

Teisiamųjų kaltė, pareikštame jiems kaltinime, bylos duomenimis, patikrintais teigimu, yra įrodyta.

Abu teisiamieji detaliai nupasakojo nusikaltimo padarymo aplinkybes ir jų parodymai pasitvirtina bylose surinktais įrodymais.

Byloje yra antitarybinio turinio laiškas su voku, adresuotu Rygos Konservatorijos V-to kurso studentams-dirigentams (t. 2 b. l. 76). Jis buvo patekęs į Rygos konservatoriją. Apie tai liudijo konservatorijos lyderiai (t. 2 b. l. 74). Ekspertizų metu nustatyta, jog laiškas yra parašytas Vilniaus Tallat-Kelpšos v. muzikos technikumų rašomąja mašinėle "Moskva" rusišku šriftu (t. 3 b. l. 68), adresą ant voko užrašė J. Volungevičius (t. 3 b. l. 68).

Šitose aplinkybės patvirtina teisiamųjų prisipažinimą, jog laiską parašė jie muzikos technikumų rašomąja mašinėle ir, J. Volungevičini ant voko užrašius adresą, jį išsiuntė Rygos studentams.

Byloje yra trys antitarybinio turinio piešiniai (t. 2 b. l. 80).

Liudytojas A. Kalianas teigė parodė, jog 1965 m. jis, A.-P. Šedukio prašomas, piešė antitarybinio turinio piešinius. Juos taip pat piešė A. Gudelytė. Naktį kartu su teisiamaisiais tris piešinius išlipino Vilniaus miesto Konservatorijos, Universiteto ir Centrinio gastrono, teigė metu atpažino byloje esančius antitarybinio turinio piešinius ir paaiškino kokiomis aplinkybėmis jie buvo nupiešti ir išlipinti.

Liudytoja A. Gudelytė teigė taip pat atpažino byloje esančius piešinius ir parodė, jog ji dalyvavo juos nupiešiant pas A. Kalianą.

Liudytojai V. Karalius ir B. Čezarkas parodė, jog jie 1965 m. pradžioje rado išlipintus antitarybinio turinio piešinius prie Centrinio gastrono ir Valstybinio universiteto centrinių rūmų. Atpažino jų rastus ir byloje esančius piešinius.

Tokiu būdu ir šiam epizode aptartais įrodymais nustatyta teisiamųjų dalyvavimas, platinant antitarybinio turinio piešinį Vilniaus mieste. Jie ir patys tai pripažino ir nurodė, jog piešiniai buvo pagaminti ir išlipinti jų iniciatyva.

Byloje yra tardymo metu surinkti antitarybinio turinio lapeliai, kurie 1966 m. kovo mėn. pradžioje buvo išplatinti Vilniaus miesto aukštųjų mokyklų bendrabučiuose bei kitose miesto vietose (t. 2 b.l. 183). Jų turinys atitinka teisiamųjų nupaskotam turiniui, t.y. pagaminto būdu.

A. F. Sedukio buto kratos metu buvo rastos fotosparos "Zenit-3M" ir kiti fotografavimo reikmenys, kuriais A. F. Sedukis siak ne fotografijos būdu padaujinęs antitarybinio turinio tekstą, parašytą Centrinio Kultūros ir Poilsio parko administracijos rašomąja mašinėle "Mercedes" (t. 1 b.l. 6).

Ekspertizų metu nustatyta, jog byloje esantieji lapeliai buvo atspausdinti Vilniaus Centrinio Kultūros ir Poilsio parko administracijos rašomąja mašinėle "Mercedes" (t. 2 b.l. 174). Ir vėliau padaujinti fotografavimo būdu (t. 2 b.l. 158).

Ant kai kurių išimtų antitarybinio turinio lapelių buvo rasti pirštų atspaudai ir daktiloskopinė ekspertizė nustatė, jog jie yra identiški A. F. Sedui ir pirštų atspaudams (t. 3 b.l. 39), t.y. yra palikti jo rankų pirštų.

Ekspertizės metu tiriant vokus, kuriuose buvo sudėti lapeliai, nustatyta, jog skaičius ant jų užrašė abu teisiamieji: A. F. Sedukis tik skaitmenis, o J. Volungevičius - skaitmenis ir raidę "K" (t. 3 b.l. 68). Teisiamieji paaiškino, jog jų užrašyti skaitmenys ant vokų reiškia bendrabučių kambarius, kuriems vokai su lapeliais buvo adresuoti.

Liudytojai Šivis, Cedrovskaja, Kirlytė, Filipaitė, Gaikonzo, Bieliauskaitė, Vizbaraitė, Jockūnaitė, Paulikaitė, Mongilnas, Launorytė, Tarbunas ir Janulytė teismo pareidė, jog 1966 m. kovo mėn. pradžioje antitarybinio turinio lapeliai buvo išplatinti Universiteto, Pedagoginio Instituto, Konservatorijos ir Politechnikos Instituto studentų bendrabučiuose. Lapeliai buvo parašyti mašinėle ir padaujinti fotografavimo būdu, sudėti į vokus, išleistus Kovo 8-sios proga, ant kurių buvo užrašyti kambarių numeriai.

Liudytojos Tamonytė ir Valčiukienė teisme patvirtino, jog kalbamų metu rašoma, jei mašinėlė parašyti ir nufotografuoti antiterybinio turinio lapeliai buvo išplatinti ir prie Respublikinės Centrinės bibliotekos paradinio įėjimo.

Liudytojas Iruksinas, radęs tokį pat lapelį prie Lietuvos TSR Viešosios tvarkos apsaugos ministerijos, tą aplinkybę patvirtino ir teisme. Liudytojas Margelis teisme parodė, jog jis du fotografavimo būdu pagamintus antiterybinius lapelius rado telefono-automato būdelėje Zvėryna. Lapelių tekstas buvo parašytas mašinraščiu.

Liudytoja A. Bedaikienė teisme parodė, jog ji matė vyrą fotografavimo būdu gaminantį lapelius. Jie buvo nacionalistinio turinio. Vyro prašoma, dalį lapelių nuneštį į studentų bendrabutį "Tau-ros".

Liudytojas J. Sesėvickas teisme parodė, jog š.m. kovo mėn. pradžioje J. Volungevičius jam davė apie 10 vokų nunešti į Konservatorijos studentų bendrabutį. Perduodamas vokus išpėjo būti atnau-giu, nes tuo daromas priešvalstybinis darbas.

Tokiu būdu ir šiame epizode aptartais įrodymais patvirtintas teisiamųjų prisipažinimas apie antiterybinio turinio lapelių pagaminimo ir išplatavimo aplinkybes.

Lapeliuose ir piešiniuose pasisakoma prieš rusų tautą, tvirtinama, jog Lietuva yra pavergta ir raginama kovoti už "laisvą" ir "nepriklausomą" Lietuvą. Tuo būdu, jų turinys yra aiškiai nacionalistinio pobūdžio, nukreiptas prieš Tarybų draugystę, Lietuvos buvimą Tarybų Sąjungos sudėtyje, kurstantis nacionalistines nuotaikas. Išreikštas raginimas juose parodo lapelių bei piešinių autorių ir jų tikslą - kovoti prieš Tarybų valdžią. Tokiu būdu, plačiai paskleidami antiterybinius lapelius bei piešinius, teisiamieji siekė susilpninti Tarybų valdžią ir tuo tikslu skleidė šmeižikiskus prasimanymus. Jų veiksmas ir jų veiksmų turinys parodo teisiamųjų tyčią.

Be to, jie, gaminami ir platindami antiterybinio turinio lapelius bei piešinius, šmeižė Tarybų valdžią, jos visuomeninę ir valstybinę santvarką ir tai darė su tikslu ją susilpninti, teisiamųjų veiksmas pagal Lietuvos TSR BK 68 str. 1 d. kvalifikuoti teisiamieji.

Skirdamas teisiamiesiems bausmes, teismas atsižvelgiant į jų amonius, prisipažinimą, jų atgailą, t.y. į A.-P. Bedaikio sveikatą ir šeimos padėtį. Tačiau teismas turi omenyje ir tai, jog teisiamieji padarė itin pavojingą valstybinį nusikaltimą, jų veiksmų pavojingumą visuomenei.

Teisminė kolegija, vadovaujama Lietuvos TSR BPK 231-333 str. str.,

n u s p r e n d a s

Alvydą-Petrą ŠEDULIŲ s. Antano ir Joną VOLUNGEVIČIŲ s. Joku-
bo pripažinti kaltais, padariusiais nusikaltimą, nuolatytą Lietu-
vos TLR RK 68 str. 1 d. ir nuteisti juos laisvės atėmimu -
A.-P. Šedukį penkeriems metams, J. Volungevičių ketveriems metams.
Bausmę atlikti paskirti griežtojo režimo patalpos darbų kolonijo-
je. Bausmės atlikimo laiką skaičiuoti: A.-P. Šedukiui nuo 1966 m.
gegužės 1 d., J. Volungevičiui nuo 1966 m. gegužės 26 d.

Daktinius įrodymus * laišką Rygos studentams, piešinius ir
lapelius palikti prie bylos per vieną jos saugojimo laiką; rešo-
mąją mašinėlę "Mercedes" grąžinti Centrinio Kultūros ir Poilsio
Parko administracijai, fotoaparatai ir fotodidintuvą, kaip nusi-
kaltimo padarymo įrankius, konfiskuoti, papkę-portfelį, grąžinti
J. Volungevičiui arba jo giminėms.

Byloje saugamus J. Volungevičiaus pinigus ir rankinį laikrodį
"Pobieda" grąžinti jo giminėms.

Nuosprendis platinas, kasacinę tvarką neskundžiamas ir
neprotestuojamas.

Iratininkaujantis: teisinis

Isudies turėjai: (prie.) Griskevičius ir Šliakas

LI Nuorošas tikras:

Teismo narys